

Emma Rydgren
Juridisk samordnare
emma.rydgren@trelleborg.se
0410-73 48 17

Sagoborgen AB
Malörtsvägen 26 B
231 36 Trelleborg

Återkallelse av godkännande att bedriva förskolan i enskild regi – Sagoborgen AB

Beslut

Bildningsnämnden återkallar med stöd av 26 kap. 14 § första stycket skollagen (2010:800) godkännandet för huvudmannen Sagoborgen AB (556991–9599) som huvudman för verksamheten vid Sagoborgens förskola, Malörtsvägen 26 B, Trelleborg. Genom återkallandet upphör godkännandet för Sagoborgen AB att bedriva förskola i Trelleborgs kommun att gälla.

Sagoborgen AB har i enlighet med ovanstående inte rätt till bidrag från barnens hemkommuner.

Bildningsnämnden beslutar att återkallandet ska gälla från och med den **29 april 2024**.

Bildningsnämnden förordnar med stöd av 26 kap. 16 § skollagen att återkallandet ska gälla även om det inte har vunnit laga kraft.

Bakgrund

Godkännandet

Den 14 december 2014 beviljade bildningsnämndens dåvarande ordförande Sagoborgen AB:s (då under namnet Aktiebolaget Lilla Emilia) ansökan om godkännande att bedriva förskoleverksamhet som enskild huvudman¹. Av beslutet framgår det att verksamheten kommer att bedrivas i anpassade lokaler på Malörtsområdet, där det under många år bedrivits förskoleverksamhet. Antalet platser i godkännandet uppgår maximalt till 45. Bildningsnämnden bedömde att det fanns goda förutsättningar för de sökande att bedriva en verksamhet av god kvalitet enligt de föreskrifter som gäller för utbildningen.

Ordinarie tillsyner 2019 och 2021

Bildningsnämnden genomförde under hösten 2019 respektive 2021 två ordinarie tillsyner av Sagoborgen AB och verksamheten vid Sagoborgens förskola. Under tillsynen 2019 förelade bildningsnämnden Sagoborgen AB att avhjälpa brister

¹ Beslutet återfinns i ärende dnr BIN 2014/1311:2.

gällande skolchef, pedagogisk dokumentation samt ägar- och ledningskretsens erfarenhet och insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten. Huvudmannen inkom med en redovisning över vidtagna åtgärder och ärendet avslutades därefter.

I samband med tillsynen 2021 uppdagades det Sagoborgen AB saknade behörig styrelse samt firmatecknare. Endast en styrelseledamot kvarstod. Det fanns en överhängande risk för tvångslikvidation. Därefter tillträdde en ny styrelsesuppleant, vars uppgift var att tillföra styrelsen kompetens inom områdena ekonomiska regelverk och associationsrätt. Under våren 2022 blev suppleanten styrelseledamot och ytterligare en ledamot invaldes i styrelsen. Styrelsen bestod då av tre ledamöter, varav en ordförande. Sommaren 2022 avgick den styrelseledamot som innehade kompetens i frågor som avser ekonomiska regelverk och associationsrätt. Därefter genomfördes ytterligare förändringar, då den före detta styrelseordföranden blev suppleant och den andre ledamoten kvarstod som ledamot. Under tillsynens gång uppstod svårigheter för bildningsnämnden att få till en tillbörlig kommunikation med styrelsen. Nämnden förelade i juni 2022 huvudmannen att avhjälpa ett flertal brister avseende ägar- och ledningsprövningen, då två av ledamöterna inte redogjort för tidigare uppdrag, om de varit föremål för konkurs, likvidation eller fått näringsförbud och inte heller redogjort för om de varit ansvariga för verksamheter vars tillstånd eller godkännande återkallats. Huvudmannen ombads även att inkomma med en redogörelse för de brister som låg till grund för Sjöbo kommuns lämplighetsbedömning av styrelseledamöterna i Sagoborgen AB, en beskrivning av vilka åtgärder som huvudmannen kommer att vidta med anledning av det tidsbegränsade godkännandet samt inkomma med årsredovisningen för 2021. Vid uppföljningen av ärendet framkom det att ägar- och ledningskretsen inte längre uppfyllde kraven på erfarenhet och insikt gällande ekonomiska regelverk och associationsrätt i och med att den ledamot som hade denna kompetens inte längre ingick i kretsen. Nämnden förelade därför i november 2022 Sagoborgen AB att avhjälpa dessa brister. När det gällde lämplighetsprövningen avseende ägar- och ledningskretsen samt kravet på ekonomiska förutsättningar att följa gällande föreskrifter gav nämnden huvudmannen två anmärkningar. Sagoborgen AB inkom med en redovisning, vilken inte visade att bristerna avhjälpats. Bildningsnämnden beslutade därför vid sammanträdet den 12 april 2023, § 74, att förelägga Sagoborgen AB att vid vite om 75 000 kr senast den 10 juni 2023 se till att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen. Sagoborgen AB inkom med en redovisning och med underlag som visade att en ny styrelseledamot med kunskaper inom ekonomiska regelverk och associationsrätt invalts i styrelsen som ledamot. Tillsynsärendet avslutades den 12 juni 2023.

Anmälningar och riktad tillsyn

De senaste tre åren har det inkommit totalt 12 anmälningar avseende Sagoborgen AB. Nio av dessa är gjorda anonymt. Med anledning av detta valde bildningsnämnden att inleda en riktad tillsyn i juni 2022. Totalt sett har nio av anmälningarna hanterats inom ramen för ärendet. Nämndens representanter genomförde två oanmälda verksamhetsbesök i februari respektive maj 2023. I början av juli 2023 förelade nämnden Sagoborgen AB att avhjälpa flera omfattande brister som upptäckts gällande skolchef, rektors ansvar, avsaknad av legitimerad

förskollärare, trygg omsorg, samverkan med hemmen, tystnadsplikt samt anmälan till socialnämnden. Sagoborgen AB inkom i september 2023 med en redovisning, som inte visar att bristerna avhjälpats fullt ut. Den riktade tillsynen har under hösten 2023 handlagts parallellt med den ordinarie tillsynen. Tre anmälningar har överförts till det ärende som avser ordinarie tillsyn. Av dem framgår det att Sagoborgen AB har omfattande skulder registrerade hos kronofogdemyndigheten, obetald vägtrafikskatt, höga skatteskulder och att verksamheten saknar legitimerad förskollärare.

Ordinarie tillsyn 2023 och den ekonomiska situationen i bolaget

När det gäller den ordinarie tillsynen 2023 så har bildningsnämnden fokuserat på ägar- och ledningsprövning, systematiskt kvalitetsarbete samt barnsäkerhet. För Sagoborgen AB:s del ingår även uppföljning av ekonomin i aktiebolaget. Den 10 november 2023 genomförde tre representanter för nämnden ett verksamhetsbesök. Av protokollet framgår det att den ekonomiska situationen i bolaget är oroväckande. Bolaget gjorde en förlust på nästan 1 500 000 kr 2022 och resultatdispositionen visar ett minusresultat på strax under 1 270 000 kr. Ägar- och ledningskretsen uppgav att Sagoborgen AB ligger efter med skattebetalningarna och att de försökt minska kostnaderna. Kontrollbalansräkning upprättades i samband med årsredovisningen 2022, den 31 juli 2023. Det har inte upprättats någon sådan sedan dess. Med tanke på den allvarliga ekonomiska situationen i bolaget begärde nämnden att styrelsen skulle komplettera tillsynsunderlaget med en ekonomisk delårsrapport för perioden 1 januari 2023 till 30 september 2023. Protokollet kommunicerades med Sagoborgen AB. Eventuella synpunkter samt kompletteringar skulle inkomma till nämnden senast den 15 januari 2024. Den 11 januari 2024 begärde styrelseordföranden anstånd med att inkomma med uppgifterna, vilket beviljades till den 22 januari 2024. Bolagets ekonomikonsult kontaktade juridisk samordnare den 19 januari 2024. Det framkom att konsulten inte erhållit något bokföringsunderlag för perioden efter den 1 juli 2023 och därmed var det inte möjligt för henne att göra delårsrapport för den begärda perioden. Konsulten skulle ombe styrelseordförande att snarast inkomma med underlaget. I sådana fall skulle det vara möjligt för nämnden att få tillgång till uppgifterna den 26 januari 2024. Den 2 februari 2024 skickade nämnden ut en sista påminnelse till bolaget om att inkomma med det efterfrågade underlaget senast den 14 februari 2024 med information om att ytterligare anstånd inte skulle beviljas. Kompletteringen har, trots detta, inte inkommit till nämnden.

Bildningsnämnden har inom ramen för tillsynsomgångarna 2021 och 2023 granskat Sagoborgen AB:s årsredovisningar för 2020, 2021 samt 2022. 2020 hade bolaget en omsättning på 3 578 376 kr och gjorde ett resultat efter finansiella poster på 60 000 kr. Årets resultat låg på 35 408 kr och 334 048 kr disponerades så att i ny räkning överfördes inför 2021. Året efter, 2021, hade bolaget en omsättning på 5 673 537 kr och gjorde ett resultat efter finansiella poster på minus (-) 178 000 kr. Årets resultat låg på minus (-) 117 723 kr och 216 775 kr disponerades så att i ny räkning överfördes inför nästkommande år. 2022 hade bolaget en omsättning 5 374 200 kr och gjorde ett resultat efter finansiella poster på minus (-) 1 482 000 kr. Årets resultat låg på minus (-) 1 485 895 kr och minus (-) 1 269 120 kr disponerades så att i ny räkning överfördes inför 2023. När hänsyn tas till

aktiekapitalet uppgår således det egna kapitalet till minus (-) 1 219 120 kr. Årsredovisningen för 2023 har ännu inte upprättats, därav anledningen till att bildningsnämnden krävde in en ekonomisk delårsrapport för årets nio första månader. Enligt uppgift från bolagets ekonomikonsult har hon inte erhållit det bokföringsunderlag som krävs för att upprätta en sådan rapport.

Av förvaltningsberättelsen för 2022 framgick det att Sagoborgen AB år 2020 startade upp en ny verksamhet i Äsperöd, Sjöbo kommun, som inte klarade sig så bra ekonomiskt. Denna fick läggas ned, vilket påverkade bolaget negativt. Styrelsen konstaterade att aktiekapitalet förbrukats och att det finns osäkerhetsfaktorer kring företagets fortsatta drift. Under 2023 har styrelsen försökt minska personalkostnaderna och har aktivt försökt bli av med verksamheten i Äsperöd. Av revisionsberättelsen framkom det att bolaget redovisar en förlust på 1 485 895 kr 2022 samt att de kortfristiga skulderna översteg de totala tillgångarna med 1 219 120 kr, aktiebolagskapitalet inräknat. Förhållandena i bolaget tyder på att det fanns väsentliga osäkerhetsfaktorer som leder till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Revisorn uttalade att bolagsstämman inte bör meddela styrelsens tidigare ledamot och nuvarande suppleant ansvarsfrihet för räkenskapsåret. Grunden för uttalandet är att bolaget påverkats negativt ekonomiskt av utvecklingen i förskolan i Äsperöd. Det kan inte uteslutas att detta delvis beror på att styrelsen brustit i sin förvaltning och interna kontroll. Revisorns bedömning var att dåvarande styrelseledamot, nuvarande suppleant, varit styrelsens huvudsakliga beslutsfattare i operativa frågor under perioden och att andra ledamöter antingen haft andra huvuduppgifter eller blivit valda efter att den största skadan skett. Av revisionsberättelsen framgick också följande anmärkningar: Årsredovisningen har inte upprättats i sådan tid att det varit möjligt att, enligt 7 kap. 10 § aktiebolagslagen (2005:551), hålla årsstämma inom sex månader efter räkenskapsårets utgång. Bolagets eget kapital understiger minst hälften av aktiekapitalet, varför styrelsen haft en skyldighet att i enlighet med 25 kap. 13 § aktiebolagslagen upprätta en kontrollbalansräkning. Skyldigheten har uppstått redan under räkenskapsåret, men någon kontrollbalansräkning har inte upprättats under räkenskapsåret. Bolaget har under räkenskapsåret inte i rätt tid betalt avdragen skatt samt sociala avgifter.

Skulder

Bildningsnämnden har mottagit information som tyder på att Sagoborgen AB har omfattande skulder registrerade hos kronofogdemyndigheten. Bolaget leasar två fordon och det har visat sig av information från Transportstyrelsen att vägtrafikskatt inte betalats i tid för dessa fordon, varvid fordonen under en period har haft användningsförbud. Det framkom inför tillsynsbesöket att bolaget betalt in skatterna. Vid kontakt med kronofogdemyndigheten, den 16 januari 2024, framgick det att bolaget vid detta datum hade skulder i fem allmänna² mål på 1 032 295 kr, vilka består av skatteskulder. De senaste fem åren har bolaget fått 43 betalningsförelägganden. Per den 2 februari 2024 uppgick antalet allmänna mål hos kronofogdemyndigheten till fem och till 13 i enskilda³ mål. Enligt kreditupplysning uppgick den totala skulden i allmänna mål, den 9 februari 2024, till 1 156 337 kr

² Skuld till det allmänna, vanligtvis är det fråga om skatteskulder.

³ Skuld till enskilda, det vill säga andra juridiska respektive fysiska personer.

och till 244 885 kr i enskilda mål. Kronofogdemyndigheten gjorde den 11 januari 2024 ett utmätningsförsök. Det framkom då att gäldenären⁴ saknade kända utmätningsbara tillgångar för täckande av skulden samt att myndigheten tagit kontakt med gäldenären, genomfört registerforskning vid fullständig tillgångsundersökning samt inhämtat uppgifter från bilregistret, banken och från annan.

Rättslig reglering

Tillsyn

Bestämmelser som rör tillsyn återfinns i 26 kap. skollagen. Enligt 2 §, i samma kapitel, framgår det att ”Med tillsyn avses i denna lag en självständig granskning som har till syfte att kontrollera om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter. I tillsynen ingår att fatta de beslut om åtgärder som kan behövas för att den huvudman som bedriver verksamheten ska rätta fel som upptäckts vid granskningen”. Av 4 §, samma kapitel, framkommer det att kommunen har tillsyn över enskilda huvudmän, vilka bedriver förskoleverksamhet, pedagogisk omsorg eller fristående fritidsverksamhet, som kommunen har godkänt. Tillsynen omfattar dock inte bestämmelserna i 6 kap. skollagen. Enligt 26 kap. 6 – 8 §§ skollagen har tillsynsmyndigheten rätt att tillträda lokaler och andra utrymmen samt att granska verksamheten på plats. Den vars verksamhet står under tillsyn har en skyldighet att på tillsynsmyndighetens begäran lämna upplysningar samt tillhandahålla handlingar och annat material. Tillsynsmyndigheten ska inom ramen för tillsynen lämna råd och vägledning till den vars verksamhet står under tillsyn.

Av 26 kap. 10 – 14 §§ skollagen framgår det vilka åtgärder tillsynsmyndigheten får vidta för det fall myndigheten funnit brister hos huvudmannen.

Tillsynsmyndigheten får förelägga huvudmannen att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller föreskrifternas krav samt de villkor som gäller för godkännandet. Föreläggandet ska ange de åtgärder som är nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna. Ett föreläggande får, enligt 27 § första stycket samma kapitel, förenas med vite. Vid mindre allvarliga överträdelser kan tillsynsmyndigheten tilldela huvudmannen en anmärkning. Om överträdelsen är ringa, huvudmannen redan har vidtagit nödvändig rättelse eller om det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande, kan tillsynsmyndigheten avstå från att ingripa. En tillsynsmyndighet får även återkalla ett godkännande om ett föreläggande inte har följts och om missförhållandet är allvarligt. Ett godkännande får även återkallas om den enskilde inte längre uppfyller förutsättningarna som gäller för ägar- och ledningsprövning. Slutligen kan tillsynsmyndigheten, enligt 26 kap. 18 § skollagen, besluta om ett tillfälligt verksamhetsförbud om beslutet inte kan avvaktas med allvarlig risk för barnens eller elevernas hälsa, säkerhet eller av någon annan särskild anledning. Tillsynsmyndighetens beslut om föreläggande vid vite, återkallelsebeslut, tillfälligt verksamhetsförbud kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

⁴ Den fysiska eller juridiska person som har skulder.

Förutsättningar för godkännande

Av 2 kap. 5 § första och andra styckena skollagen framgår det att enskilda, efter ansökan, får godkännas som huvudmän för förskola. Godkännande får lämnas om den enskilde 1. genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten, 2. har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten, och 3. i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Syftet med regleringen är, enligt regeringens mening, att kraven på att bedriva tillståndspliktig verksamhet inom välfärdssektorn ska ha en likartad utformning. Regeringen anser att kraven på insikt, utöver krav på kunskap om innehållet i den lagstiftning som reglerar den specifika verksamheten, även bör omfatta kunskap om bland annat de arbetsrättsliga och arbetsmiljörättsliga regler som gäller för verksamheten. Vidare krävs att företrädarna kan visa att de har kunskap om de ekonomiska regelverk som styr associationsformen, exempelvis årsredovisningslagen (1995:1554) och aktiebolagslagen. Även en aktörs ekonomiska förhållanden ska beaktas och vara föremål för tillsyn (prop. 2017/18:158, s. 42 – 50).

I förarbetena till skollagen anges att den enskilde ska ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Kravet gäller under hela den tid då verksamheten bedrivs. När det gäller förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten så omfattar detta samtliga bestämmelser i lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter som gäller för den aktuella skolformen. I kravet på ekonomiska förutsättningar ligger att verksamheten ska bedrivas på ett sätt som innebär att den bär sina kostnader och att det finns ekonomiskt utrymme för nödvändiga investeringar. Det kan bli aktuellt att ingripa mot en aktör om ekonomin kraftigt försämras, exempelvis genom vikande elevunderlag eller att aktörens tillgångar minskar, på ett sådant sätt att det påverkar förutsättningarna att bedriva en verksamhet av godtagbar kvalitet enligt lagar och andra föreskrifter. Om verksamheten visar ett underskott bör det vägas in om det finns fonderade eller andra medel, exempelvis en bankgaranti, tillgängliga för att hantera underskottet. En prognos som visar att det finns förutsättningar att inom skäligen tid nå ett överskott kan också vara en indikation på att kravet är uppfyllt. Om det är fråga om ett bolag som ingår i en koncern bör det även beaktas om ekonomin i koncernen som helhet påverkar aktörens ekonomiska förutsättningar. Om en tillsynsmyndighet konstaterar att det finns risk för att verksamheten inom en nära framtid kommer att gå i konkurs bör detta vara ett skäl att ingripa mot verksamheten (prop. 2017/18:158, s. 42–50 & 122).

Krav på lämplighet

Av 2 kap. 5 § tredje stycket skollagen framgår det att en förutsättning för att ett godkännande ska ges så ska den enskilde bedömas som lämplig i övrigt. I fråga om en juridisk person krävs att samtliga som anges i 5 a § 1–4, dvs. ägar- och ledningskretsen, bedöms som lämpliga (vilka som ingår i ägar- och ledningskretsen framgår nedan). Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas. Dessa krav gäller även efter att ett godkännande lämnats.

Regeringen framför i förarbetena att syftet med lämplighetsprövningen är att förhindra att oseriösa aktörer verkar inom välfärdssektorn och att det kan räcka

med att det finns brister i detta hänseende hos en person för att lämplighetskravet inte ska anses uppfyllt. Enligt regeringen bör viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas vid lämplighetsprövningen. Som exempel på omständigheter av det sistnämnda slaget kan nämnas att personen haft en ledande ställning i ett bolag som är eller har varit försatt i konkurs. I den helhetsbedömning av omständigheterna i det enskilda fallet som ska göras bör dock vägas in om någon ekonomisk misskötsamhet kan läggas personen till last. Regeringen finner det rimligt att brott av förmögenhetsrättslig karaktär beaktas vid prövningen samt att även vålds- och sexualbrott bör kunna vägas in vid en prövning. Prövningen måste göras utifrån den verksamhet som ska bedrivas och omständigheterna i det enskilda fallet. Hänsyn behöver tas till hur långt tillbaka i tiden brottet begicks, brottets beskaffenhet och hur sökanden uppträtt därefter. Om företrädare tidigare har drivit en verksamhet vars godkännande eller tillstånd har återkallats, om verksamheten bedrivits olagligen eller om ansvarig myndighet i sin tillsyn funnit allvarliga brister i verksamheten, kan det också påverka bedömningen av företrädarnas lämplighet (prop. 2017/18: 158, s 49–50).

Den krets som ska ingå i en ägar- och ledningsprövning när det gäller juridiska personer regleras i 2 kap. 5 a § första stycket skollagen. Prövningen av om ägar- och ledningskretsen har erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten avser 1. den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, 2. styrelseledamöter och styrelsesuppleanter, 3. bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag, och 4. personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten. Enligt andra stycket i samma paragraf ska lämplighetsprövningen gällande viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och beaktande av andra omständigheter av betydelse även avse de personer som ingår i ägar- och ledningskretsen enligt första stycket. Prövningen ska även omfatta den juridiska personen i sig.

Av förarbetena framkommer det att bedömningen ska ske samlat för den berörda kretsen när det gäller ägar- och ledningsprövningen i fråga om erfarenhet och insikt, det vill säga kravet ska i ett aktiebolag vara uppfyllt av styrelsen, verkställande direktör och ägare tillsammans. Varje ledamot i styrelsen behöver inte ha kunskapen, men kompetensen måste sammantaget finnas i den berörda kretsen. En ägare anses ha ett väsentligt inflytande i ett aktiebolag om ägaren representerar mer än 10 procent av det röstberättigade aktiekapitalet (prop. 2017/18: 158, s 47–49). Motsatsvis innebär dessa krav att extern anlitad kompetens inte ingår i ägar- och ledningskretsen. Sådan kompetens kan därmed inte åberopas. När det gäller lämplighetsprövningen ska dock varje person i ägar- och ledningskretsen bedömas som lämplig för att kravet ska vara uppfyllt. Sedan den 1 januari 2023 ska även lämplighetsprövningen avse den juridiska personen i sig och inte bara dess företrädare. Regeringen bedömde att för det fall enbart fysiska företrädare omfattas av lämplighetsprövningen försvåras tillståndsmyndigheternas möjligheter att bedöma den enskildes lämplighet enligt 2 kap. 5 § tredje stycket skollagen och myndigheternas möjligheter att i tillsynen, enligt 26 kap. 14 §, kontrollera att huvudmannens lämplighet fortsatt är uppfyllt. Enligt utredningen

ska prövningen avse dels den enskilde sökande oavsett om det är en fysisk eller juridisk person, dels företrädare som ingår i den personkrets som anges i 2 kap. 5 a § skollagen. Regeringen delade denna uppfattning. Det föreslogs därför att det ska förtydligas i 2 kap. 5 a § skollagen att lämplighetsprövningen, om sökanden är en juridisk person, utöver kretsen av företrädare även ska omfatta den juridiska personen som sådan (prop. 2021/22:157 s. 71f.).

Återkallelse av godkännande

Av 26 kap. 14 § första stycket skollagen framkommer det att ett godkännande av en enskild som huvudman inom skolväsendet får återkallas om den enskilde inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande enligt 2 kap. 5 § andra och tredje styckena och 6 §. Det är den myndighet som godkänt den enskilde huvudmannen som har behörighet att fatta beslutet.

Återkallelse kan bli aktuellt för det fall kraven i 2 kap. 5 § andra och tredje styckena inte är uppfyllda. Det gäller kraven på att ägar- och ledningskretsen ska ha erfarenhet eller insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten, ha ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamheten samt att denna krets och den juridiska personen i övrigt bedöms vara lämplig. Bestämmelsen innebär en möjlighet för den ansvariga kommunen att återkalla ett godkännande om det framkommer att huvudmannen inte längre uppfyller kraven i bestämmelserna. Bestämmelserna är främst avsedda att användas om huvudmannen saknar rättslig eller faktisk möjlighet att åtgärda de brister som aktualiserat frågan om återkallelse av godkännandet och därmed saknar förutsättningar att följa ett föreläggande (prop. 2017/18:158, s. 121 ff.). Huvudmannen kan till exempel sakna förutsättningar att följa ett föreläggande om denne är försatt i konkurs eller uppvisar kraftigt vikande ekonomiska förutsättningar och inte har någon möjlighet att avhjälpa bristen.

Bildningsnämndens bedömning

Sagoborgen AB saknar ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamheten långsiktigt

Av 2 kap. 5 § andra stycket 2 skollagen framgår det att en enskild huvudman som har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten får godkännas som huvudman för förskola. Den tillsynsmyndighet, i detta fall kommunen, som gett godkännandet ska inom ramen för sin tillsyn ta hänsyn till om den enskilde huvudmannen uppfyller detta krav, eftersom kravet ska vara uppfyllt under hela den tid verksamheten bedrivs. Det kan bli aktuellt för tillsynsmyndigheten att ingripa mot en enskild huvudman om dennes ekonomi kraftigt försämras och det påverkar förutsättningarna att bedriva en verksamhet av god kvalitet. Verksamheten ska bedrivas på ett sådant sätt att den bär sina kostnader och att det finns ekonomiskt utrymme för nödvändiga investeringar. För det fall det framkommer att en enskild huvudmannen inom en nära framtid riskerar att gå i konkurs så kan det vara ett skäl att ingripa mot densamme.

Med anledning av den ekonomiska situationen i Sagoborgen AB behöver bildningsnämnden ta ställning till om huvudmannen har ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med de föreskrifter som gäller för densamme. Vid föregående ordinarie tillsyn konstaterade bildningsnämnden att

Sagoborgen AB gick med förlust för räkenskapsåret 2021 på 117 000 kr. Vid tidpunkten fanns det dock kvar ett eget kapital i bolaget på 216 775 kr. Att ett bolag går med en mindre förlust under ett enstaka räkenskapsår visar inte i sig att kraven på ekonomiska förutsättningar inte är uppfyllda. Nämnden gav därför Sagoborgen AB en anmärkning med ett förtydligande om att den ekonomiska situationen i bolaget skulle följas upp särskilt under nästkommande ordinarie tillsyn 2023. Vid denna uppföljning har det framkommit att bolagets ekonomi kraftigt försämrats under räkenskapsåret 2022 och framöver. Under detta år gjorde Sagoborgen AB en förlust på 1 485 895 kr, vilket medförde att det egna kapitalet var förbrukat med ett underskott på 1 219 120 kr, aktiekapitalet inberäknat. Bildningsnämnden bedömer att den ekonomiska situationen i bolaget är betungande och baserat på dessa uppgifter kan det starkt ifrågasättas om Sagoborgen AB har ekonomiska förutsättningar att bedriva en verksamhet i enlighet med de föreskrifter som gäller för densamme. Resultatet visar starkt att bolaget inte bär sina kostnader och att detta påverkar förutsättningarna att bedriva en verksamhet av god kvalitet.

Sagoborgen AB:s revisor uttalar i sin revisionsberättelse för 2022 att resultatet för året visar att det finns väsentliga osäkerhetsfaktorer som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten, bland annat har det visat sig att aktiekapitalet på 50 000 kr är förbrukat. Av förvaltningsberättelsen för 2022 uttalar även styrelsen att resultatet visar att det finns osäkerhetsfaktorer för bolagets fortsatta drift. Bildningsnämnden fäster vikt vid att det är tal om osäkerhetsfaktorer av väsentlig karaktär och att dessa faktorer medför betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta sin verksamhet. Nämnden instämmer i revisorns bedömning med anledning av vad som framkommit ovan. Det kan starkt ifrågasättas om Sagoborgen AB har de ekonomiska förutsättningar att långsiktigt bedriva en verksamhet i enlighet med gällande föreskrifter och som är av god kvalitet.

Av revisionsberättelsen för 2022 framgår det att Sagoborgen AB inte har betalt skatt och sociala avgifter i tid. Bildningsnämnden har också fått signaler om, genom de anonyma anmälningar som inkommit, att bolaget har stora skulder hos kronofogdemyndigheten. Att så är fallet har bekräftats vid kontakt med den myndigheten den 16 januari 2024. Av den kreditupplysning som bildningsnämnden inhämtat, den 12 februari 2024, framkommer det att skuldsaldot ligger på 1 156 337 kr i allmänna mål samt 244 885 kr i enskilda mål. Den totala skulden är således uppe i minst 1 401 222 kr. Enligt uppgifter i kreditupplysningen gjorde kronofogdemyndigheten ett utmätningsförsök den 11 januari 2024 som visade att bolaget saknar utmätningsbara tillgångar för täckande av skulden. Bildningsnämnden ser mycket allvarligt på den uppkomna situationen. Den största andelen av de registrerade skulderna, cirka 80 procent, gäller skatt som bolaget inte har betalt in i tid. Historiken visar dessutom att nya skulder tillkommer efterhand. Detta visar att bolaget inte bara har gjort stora förluster, utan även att det är skuldsatt i mycket hög grad med hänsyn till verksamhetens storlek.

Den ekonomiska situationen i Sagoborgen AB är allvarlig. Bolaget gjorde en stor förlust 2022, det egna kapitalet understiger kraftigt de kortsiktiga skulderna och aktiekapitalet på 50 000 kr är förbrukat. Därtill har bolaget stora skulder registrerade hos kronofogdemyndigheten, till största delen bestående av

skatteskulder i allmänna mål. Det föreligger hög risk för att bolaget inom en nära framtid kommer att försättas i konkurs, då det saknas medel att täcka de uppkomna skulderna och det finns en mycket hög risk för att antalet skulder och storleken på dessa kommer att öka. Därmed finns det skäl för bildningsnämnden att ingripa.

Sagoborgen AB:s styrelse är inte lämplig att bedriva verksamheten

Av 2 kap. 5 § tredje stycket skollagen framkommer det att en förutsättning för att ett godkännande ska ges är att den enskilde bedöms som lämpligt i övrigt. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas. När det är fråga om en juridisk person, såsom ett aktiebolag, omfattar bedömningen den verkställande direktören, samtliga styrelseledamöter och styrelsesuppleanter samt personer som har ett väsentligt inflytande över verksamheten genom ett direkt eller indirekt ägande. Bedömningen ska även avse den juridiska personen i sig. Det ska göras en helhetsbedömning av de omständigheter som föreligger i det enskilda fallet.

I tillsynsomgången 2021 gav bildningsnämnden Sagoborgen AB en anmärkning när det gällde frågan om ägar- och ledningskretsens lämplighet i övrigt. Under handläggningen av ärendet hade det framkommit att personerna i denna krets inkommit med inkorrekta uppgifter samt undanhållit nödvändig information som försvårat bildningsnämndens granskning av verksamheten. Därtill har den nuvarande styrelsens ordförande och suppleant varit involverade i ett aktiebolag, Svantorget Förskola AB, som fått sitt godkännande indraget av Sjöbo kommun i december 2021. Trots det angav de att så inte var fallet. I samtliga de ärenden som bildningsnämnden handlagt avseende Sagoborgen AB har det varit svårt att få till en fungerande kommunikation med dess företrädare.

Av revisionsberättelsen framgår det att Sagoborgen AB inte har upprättat årsredovisning i sådan tid att det varit möjligt enligt 7 kap. 10 § aktiebolagslagen att hålla årsstämma sex månader efter räkenskapsårets utgång 2022. Det framkommer även att balansräkningen i årsredovisningen för 2022 visar att bolagets eget kapital understiger minst hälften av aktiebolagskapitalet och att denna skyldighet uppstått redan under räkenskapsåret. Därmed hade styrelsen, i enlighet med 25 kap. 13 § aktiebolagslagen, en skyldighet att upprätta en kontrollbalansräkning redan under räkenskapsåret 2022. Styrelsen har dock underlåtit att upprätta en sådan. Det framgår även av revisionsberättelsen att bolaget inte har betalt in avdragen skatt samt sociala avgifter i rätt tid. Vid tillsynsbesöket, den 10 november 2023, lyftes frågan om kontrollbalansräkning. Varken styrelseordförande eller styrelsesuppleant kändes vid att någon kontrollbalansräkning upprättats överhuvudtaget. Den enda kontrollbalansräkning som finns är den som upprättades i samband med årsredovisningen 2022, vilken signerades av styrelseordförande den 31 juli 2023. Av förvaltningsberättelsen kopplad till årsredovisningen framgår det att aktiekapitalet blivit förbrukat och att det föreligger osäkerhetsfaktorer för bolagets fortsatta drift. Bildningsnämnden ser allvarligt på den uppkomna situationen, vilken visar att styrelseordförande, styrelseledamot och styrelsesuppleant inte uppfyllt sina skyldigheter enligt bestämmelser i aktiebolagslagen. Sagoborgen AB invalde en ny ledamot i styrelsen med anledning av det föreläggande vid vite som bildningsnämnden fattade beslut

om, den 12 april 2023, § 74. Denne ledamot har erfarenhet av och insikt i de föreskrifter som gäller för associationsformen och i de ekonomiska regelverk som gäller för verksamheten. Trots detta har det visat sig att ledamotens erfarenheter och insikter inte kommit till användning.

Av revisionsberättelsen framkommer det att revisorn avstyrker bolagsstämman att meddela den tidigare styrelseledamoten, nuvarande styrelsesuppleanten, ansvarsfrihet. Anledningen till detta är att det inte kunde uteslutas att styrelsen brustit i sin förvaltning och interna kontroll under räkenskapsåret 2022. Revisorns bedömning är att den dåvarande styrelseledamoten var styrelsens huvudsakliga beslutsfattare i operativa frågor under perioden och att övriga ledamöter antingen haft andra huvuduppgifter eller blivit invalda i styrelsen efter att den största skadan skett. Vid tillsynsbesöket i november 2023 undrade juridisk samordnare om bolagsstämman meddelade den tidigare ledamoten ansvarsfrihet, trots revisorns rekommendation att inte göra det, varvid styrelsesuppleanten uppgav att årsredovisningen för 2022 inte har behandlats på någon bolagsstämma, men att en sådan skulle hållas i december 2023. Vid en granskning av årsredovisningen har det dock framkommit att bolaget höll bolagsstämma den 31 juli 2023, vilket visar att uppgifterna inte stämmer. Revisorns uttalande samt de felaktiga uppgifter som lämnats vid tillsynsbesöket gör att det går att ifrågasätta styrelsesuppleantens lämplighet att bedriva verksamheten. Suppleanten är även rektor och äger 50 procent av aktiekapitalet i bolaget. Det går också att betvivla styrelseordförandens lämplighet med anledning av detta.

Det har framkommit uppgifter i tillsynsärendet som visar att styrelsen inte tar ansvar för den ekonomiska situationen i Sagoborgen AB. Vid tillsynsbesöket i november 2023 uppgav styrelseordförande att de försökt minska kostnaderna genom att se över de abonnemang som står på bolaget och välja billigare alternativ samt att de försökt överlåta leasingavtalen för de två fordon som står på bolaget genom annonsering på Facebook Market. Den nedlagda verksamheten i Äsperöd, Sjöbo kommun, tynger fortfarande bolaget. Styrelseordföranden och styrelsesuppleanten är av uppfattningen att de arbetar för att lösa situationen. Det har dessutom, vid kontakt med bolagets ekonomikonsult, den 19 januari 2024, framkommit att det inte är möjligt för henne att upprätta en delårsrapport för perioden 1 januari 2023 till 30 september 2023, eftersom hon inte erhållit något bokföringsunderlag för perioden 1 juli 2023 och därefter. Vid tillsynsbesöket i november 2023 kom bildningsnämndens representanter överens med styrelseordförande och styrelsesuppleant att underlaget skulle kompletteras med en delårsrapport för den ovan angivna perioden. Kompletteringen skulle ha inkommit den 15 januari 2024 och nämnden gav först styrelseordförande anstånd med att inkomma med underlaget till den 22 januari 2024. Ekonomikonsulten angav att rapporten kunde inkomma senast den 26 januari 2024 för det fall hon fick uppgifterna i tid. Den 2 februari 2024 skickade bildningsnämnden ut en påminnelse till bolaget om att kompletteringen ska ha inkommit senast den 14 februari 2024 och att inget anstånd kommer att beviljas. Trots denna uppmaning har nämnden inte erhållit den efterfrågade delårsrapporten. Bildningsnämnden bedömer att den ekonomiska situationen i bolaget är så pass allvarlig att dessa åtgärder definitivt inte är tillräckliga för att lösa situationen. Uppgifterna från ekonomikonsulten är av allvarlig karaktär, då de visar att styrelseordförande, styrelseledamot och

styrelsesuppleant, trots den allvarliga situationen, inte tillser att bokföringen kommer till stånd. Bildningsnämnden anser att det är av högsta vikt att ekonomin följs upp ofta och regelbundet när ett bolag befinner sig i en sådan allvarlig situation som denna. Uppgifterna visar att styrelsen under andra halvåret 2023 inte följt upp ekonomin, eftersom bokföring inte skett. Med detta följer att det går att ifrågasätta den samlade styrelsens lämplighet att bedriva verksamheten i enlighet med de föreskrifter och de regelverk som gäller för verksamheten. Agerandet visar samtidigt att ägar- och ledningskretsen inte fullgör sina skyldigheter mot det allmänna, då tillsynsmyndighetens granskningsmöjligheter kraftigt försvåras.

Inom ramen för tillsynen har det framkommit uppgifter om att Sagoborgen AB har omfattande skulder registrerade hos kronofogdemyndigheten. Det har även inkommit en anonym anmälan avseende detta. Uppgifterna har bekräftats vid kontakt med kronofogdemyndigheten. Den kreditupplysning som tagits visar att den totala registrerade skulden, den 12 februari 2024, uppgick till 1 401 222 kr. Skuldsaldot för allmänna mål uppgick till 1 156 337 kr. Hela beloppet avser skatteskulder. Resterande skuld avser enskilda mål till olika privaträttsliga subjekt⁵ och privatpersoner. Kronofogdemyndigheten gjorde i januari 2024 ett utmätningförsök, där det visade sig att det saknades utmätningbara tillgångar. Bildningsnämnden ser allvarligt på den uppkomna situationen. Skuldbeloppet är högt och det har visat sig att skulderna ökar och inte minskar. För det fall hänsyn även tas till bolagets ekonomiska resultat för 2022 förstärks bilden. Bolagets eget kapital understeg tillgångarna med 1 219 120 kr vid räkenskapsårets utgång 2022. Det är bildningsnämndens uppfattning att de höga skatteskulderna uppvisar tydliga tecken på att ägar- och ledningskretsen inte fullgör sina skyldigheter mot det allmänna. Genom att inte betala in skatt till det allmänna så har ägar- och ledningskretsen allvarligt brustit i denna förmåga. Underlåtenheten har bidragit till att en hög skatteskuld har uppstått i bolaget.

Ägar- och ledningskretsen i Sagoborgen AB har visat sig vara oförmögen att reda ut den allvarliga situation som uppstått, både avseende den ekonomiska situationen i sin helhet samt gällande de höga skulder som belastar bolaget. Det har inom ramen för tillsynen åter visat sig vara svårt för bildningsnämnden att få till en fungerande kommunikation med ägar- och ledningskretsen. Bildningsnämnden har inte fått in efterfrågat underlag som har varit nödvändigt för granskning, trots påminnelser. Detta trots att nämnden, i egenskap av tillsynsmyndighet, enligt 26 kap. 7 § första stycket skollagen, har rätt till det. Även i detta hänseende brister ägar- och ledningskretsen i att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna.

Lämplighetsbedömningen ska även gälla för den juridiska personen Sagoborgen AB i sig. Med anledning av vad som framkommit ovan bedömer bildningsnämnden att även bolagets lämplighet starkt kan ifrågasättas. Anledningarna till det är den allvarliga ekonomiska situationen i sin helhet samt de höga skulder som belastar bolaget.

⁵ Exempelvis aktiebolag, handelsbolag, kommanditbolag, ekonomiska föreningar, ideella föreningar och enskilda firmor.

Sagoborgen AB:s godkännande ska återkallas

Inom ramen för tillsynen har det framkommit att Sagoborgen AB saknar ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten samt att ägar- och ledningskretsen allvarligt brister i sin lämplighet i övrigt. Sistnämnda gäller även för den juridiska personen Sagoborgen AB. Det finns därför skäl för bildningsnämnden att ingripa.

Bildningsnämnden måste ta ställning till vilken typ av ingripande som är lämpligt med tanke på omständigheterna. Det står klart att det finns god anledning till att förelägga Sagoborgen AB att rätta till bristerna. Frågan är om bolaget har möjlighet att följa ett sådant föreläggande. Om så inte är fallet kan det finnas skäl att i stället återkalla bolagets godkännande att bedriva förskoleverksamhet i kommunen.

Det har framkommit att den ekonomiska situationen i Sagoborgen AB är så pass allvarlig att bolaget inte bär sina kostnader. Ekonomin har kraftigt försämrats sedan räkenskapsåret 2021 och efter räkenskapsåret 2022 stod det klart att bolagets eget kapital understeg de kortfristiga skulderna med 1 219 120 kr. Det ska även tas i beaktande att bolaget i nuläget har skulder på minst 1 401 222 kr registrerade hos kronofogdemyndigheten. Bolaget saknar dessutom utmättningsbara tillgångar. Samtidigt visar uppgifter att bolaget inte har kontroll över sin bokföring, eftersom dess företrädare inte inkommit med delårsrapport för de nio första månaderna 2023. Bildningsnämnden kan inte se annat än att bolaget riskerar att gå i konkurs inom en nära framtid.

Bildningsnämnden har bedömt att ägar- och ledningskretsens lämplighet i övrigt starkt kan ifrågasättas. Detsamma gäller för den juridiska personen Sagoborgen AB. Styrelseordförande och styrelsesuppleant saknar viljan och förmågan att fullgöra sin skyldigheter mot det allmänna och har inte heller följt gällande regelverk i aktiebolagslagen. Den styrelseledamot som har erfarenhet och insikt i dessa frågor har inte heller agerat för att rätta upp situationen. Ägar- och ledningskretsen har även inom ramen för det aktuella tillsynsärendet inte inkommit med efterfrågat underlag samt lämnat felaktiga uppgifter avseende bolagsstämma. Dessa tendenser fanns även i föregående tillsyn 2021. Bolagets lämplighet kan starkt ifrågasättas då ekonomin försvagats så till den grad att bolagets belastas med stora skulder, där det helt saknas förutsättningar för utmätning av tillgångar.

Bildningsnämnden kan konstatera att det inte är möjligt att förelägga Sagoborgen AB att byta ut den ägar- och ledningskrets som finns i bolaget, då det inte hade löst den svåra ekonomiska situation som rått i bolaget de senaste två åren. Risken är hög att bolaget kommer att gå i konkurs inom en nära framtid. Därmed beslutar bildningsnämnden, med stöd av 26 kap. 14 § första stycket skollagen, att Sagoborgen AB:s godkännande att bedriva förskoleverksamhet ska återkallas samt förklarar att Sagoborgen AB i och med detta inte längre kommer att ha rätt att motta bidrag från de inskrivna barnens hemkommuner.

Avveckling av verksamheten

Bildningsnämnden måste därefter ta ställning till hur avvecklingen av verksamheten bör ske. Utifrån principen om barnets bästa bedömer nämnden att återkallelsen inte ska gälla omedelbart. Sagoborgen AB bör således få möjlighet att avveckla verksamheten på ett sådant sätt att de barn och vårdnadshavare som

berörs av avvecklingen påverkas i så liten grad som möjligt. Det bör finnas rimliga möjligheter för vårdnadshavarna att hitta nya förskoleplaceringar till sina barn. Utifrån denna avvägning bedömer bildningsnämnden att verksamheten ska vara avvecklad senast den **29 april 2024**. Från detta datum har Sagoborgen AB inte längre möjlighet att motta bidrag från de inskrivna barnens hemkommuner.

Sagoborgen AB har rätt att överklaga beslutet om återkallelse till förvaltningsrätten, vilket kan innebära att beslutet inte vinner laga kraft vid det datum bildningsnämnden beslutat att några bidrag inte längre ska utgå från de inskrivna barnens hemkommuner. Nämnden har redan gett Sagoborgen AB en frist som medför att verksamheten kan avvecklas på ett sådant sätt att det påverkar barn och vårdnadshavare i så liten grad som möjligt. Med hänsyn till detta förordnar bildningsnämnden med stöd av 26 kap. 16 § skollagen att återkallandet ska gälla även om det inte har vunnit laga kraft. Nämnden vill särskilt påtala att det är möjligt för Sagoborgen AB att begära inhibition⁶ hos förvaltningsrätten i denna fråga.

Expediering av beslut

Beslutet expedieras med rekommenderad post till Sagoborgen AB:s registrerade postadress. Expediering sker även till aktiebolagets styrelseordförande via krypteringstjänsten Sefos.

I andra hand kan bildningsnämnden komma att delge Sagoborgen AB genom särskild delgivning med juridisk person enligt 29 § första stycket 1 delgivningslagen (2010:1932).

⁶ Ett beslut från förvaltningsrätten som innebär att beslutet ännu inte får verkställas.

Hur du överklagar

Om du inte är nöjd med beslutet kan du skriftligen överklaga det. I ditt överklagande ska du skriva och tala om varför beslutet ska ändras och vilken ändring du vill ha.

Överklagandet ska innehålla:

- Namn, personnummer, adress, telefonnummer och vara undertecknat. Om du anlitar ett anbud ska en fullmakt bifogas.
- Vilket beslut som överklagas.
- Av vilken anledning du överklagar.
- Bifoga handlingar som du anser stödjer din uppfattning.

Överklagandet ska vara skriftligt och ha inkommit till Bildningsförvaltningen inom tre veckor räknat från den dag då du fick del av beslutet. Skicka överklagandet till:

Bildningsförvaltningen

Box 79

231 83 Trelleborg

Har ditt överklagande kommit in i rätt tid skickas handlingarna vidare till:

Förvaltningsrätten i Malmö

Box 4522

203 20 Malmö

Om nämnden omprövar beslutet och bifaller överklagandet ska det ändå översändas till förvaltningsrätten för handläggning